

A01K 89/00



POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 42598

Kl. ~~45 h, 31/10~~

45 h 89/00

Borys Bibiło

Białystok, Polska

Bęben kołowrotka wędkarskiego

Patent trwa od dnia 13 kwietnia 1959 r.

Dotychczasowe kołowrotki wędkarskie mają wady, występujące szczególnie przy dokonywaniu dalekich wyrzutów przynęty i polegające głównie na raptownym wstrzymaniu jej lotu na skutek zahaczenia się żyłki o wystające narządy kołowrotka oraz wskutek zakleszczenia się żyłki między jego częściami składowymi.

Wady wyżej wymienione pociągają za sobą różne okaleczenia wędkarza żyłką, częściami kołowrotka lub cofającą się przynętą.

Przedmiotem wynalazku jest bęben kołowrotka wędkarskiego, nie posiadający wystających poza tarcze mimośrodowo osadzonych części, o które mogła by się zahaczyć odwijająca się żyłka w czasie wyrzutu przynęty i spowodować raptowne zahamowanie jej lotu.

Poza tym konstrukcja tego bębna wyróżnia się małym zużyciem tworzywa potrzebnego do jej wykonania.

Na rysunku fig. 1 przedstawia bęben kołowrotka wędkarskiego z rękojeścią wędziska według wynalazku z nawiniętą żyłką w widoku

na tarczę czołową, fig. 2 — wspornik wychylnego czopa korbowego kołowrotka wędkarskiego, fig. 3 — czop korbowy bębna kołowrotka wędkarskiego, fig. 4 — bęben kołowrotka wędkarskiego wraz z czopem korbowym i rękojeścią wędziska w przekroju wzdłuż średnicy tarczy czołowej przechodzącej przez obydwie czopy korbowe, fig. 5 — tradycyjny kołowrotek przymocowany do rękojeści wędziska w widoku z tyłu, przy czym kołowrotek w czasie połowu ryb znajduje się pod wędziskiem, fig. 6 — kołowrotek wędkarski dotychczas używany, przymocowany przy rękojeści wędziska w widoku z tyłu i wreszcie fig. 7 — tradycyjny kołowrotek wędkarski przymocowany do rękojeści wędziska w widoku z tyłu, przy czym kołowrotek w czasie połowu ryb znajduje się nad wędziskiem.

Bęben kołowrotka wędkarskiego według wynalazku stanowią dwie tarcze: czołowa 1 i tylna 2 z lekkiego metalu lub innego tworzywa, połączone wzajemnie rozporami 3 albo tulejąca stanowiącą część oddzielną lub całość z tarczami, zaopatrzoną ewentualnie w wycięcia.

Tarcza czołowa 1, zaopatrzona w dowolnego kształtu wycięcia 4 i 5 dla zmniejszenia jej ciężaru jest wyposażona w jeden lub więcej otworów 6 lub wgłębień, umożliwiających podważenie jednym palcem lub lepiej uchwycenie dwoma palcami wychylnego czopa korbowego 9 wraz z rączką 7, w celu otwarcia go do położenia prostopadłego do tej tarczy, to jest równoległego do osi obrotu bębna. Poza tym tarcza czołowa może być zaopatrzona w otwory 8 na nity lub śruby.

Tarcza czołowa 1 może mieć nadany kolor ochronny, najlepiej matowy.

W przypadku, gdy bęben jest wyposażony tylko w jeden wychylny czop korbowy 9 z rączką 7 po jego przeciwległej stronie na tarczy czołowej 1 lub rozporze 3 łączącej tarcze wewnątrz bębna może być umieszczona odpowiednia masa, stanowiąca przeciwwagę wspornika czopa korbowego 9 z rączką 7.

Czopy korbowe 9 z rączkami 7 po zamknięciu (złożeniu) nie wystają ponad płaszczyznę zewnętrzną tarczy czołowej 1. Czop korbowy 9 posiada płytkowe zakończenie z otworem 10. Płytkowe zakończenie czopa korbowego 9 może być rozdwojone, co umożliwia sprężynowanie i zwiększenie tarcia bocznych powierzchni 15.

Obrzeże tarczy czołowej 1 dla usztywnienia, może mieć po stronie zewnętrznej zgrubienie dowolnego kształtu itp. Brzegi tarczy czołowej 1 i tarczy tylnej 2 są z obu stron lekko zaokrąglone, co uniemożliwia przecięcie żyłki lub skałczenie palców rąk wędkarza.

Za pomocą nitów przeprowadzonych przez otwory 8 lub w inny znany sposób jest przymocowany do tarczy czołowej 1 wspornik 11, zaopatrzone w otwory 12 dla przynitowania do tej tarczy i otwory 13 na sworzeń, utrzymujący wahlwie poprzez otwór 10 wychylny czop korbowy 9 z rączką 7 i umożliwiający zamknięcie go lub otwarcie przez przechylenie nie mniej niż 90°. Ponadto wspornik 11 jest zaopatrzone w dwa wystające wąsy 14, które sprężyste dociskają do bocznych płaszczyzn 15 płytkowego zakończenia czopa korbowego 9 z rączką 7 i zabezpieczającego przed samoczynnym otwarciem się w czasie wyrzutu bądź obracania się bębna podczas lotu przynęty. Krawędź otworu lub wgłębienia 6 tarczy czołowej 1, znajdująca się naprzeciw czopa korbowego 9 z rączką 7, może być zaokrąglona. Wspornik 11 może być również wykonany z dwóch kątowników, zaopatrzonych w wąsy 14 i otwory 13, ewentualnie złączonych

ze sobą i przymocowany do rozporu 3, łączącej w całość tarczę czołową 1 i tarczę tylną 2, a może też być ukształtowany jako całość z tarczą czołową 1 lub rozporą 3.

W tarczy tylnej 2 w odległości od brzegu o około 10 mm są wykonane otwory 16 dla zmniejszenia jej ciężaru, powierzchnie tarczy między jej brzegiem i otworami 16 po stronie zewnętrznej lub wewnętrznej służą do wygodnego hamowania obrotów bębna palcem.

Bęben według wynalazku jest osadzony na osi 17, zaopatrzonej na jednym końcu w nagwin-towany nieco mniejszej średnicy czop 18 na nakrętkę 19 o opływowym kształcie, na drugim zaś końcu oś 17 posiada zgrubienie 20 w środkowej części 21 wklęsłe oraz przedłużenie 22, zaopatrzone na końcu w gwint 23 i motylkową nakrętkę 24. Przedłużenie 22 zgrubienia 21 służy do wprowadzenia go do otworu w rękojeści wędziska tak, że wędzisko 30 z jednej strony opiera się na płaszczyźnie górnej 20, zgrubienia 21, z drugiej zaś strony jest dociśnięte nakrętką motylkową 24.

Zgrubienie 20 może być szersze od strony przylegającej do rękojeści wędziska i może być zaopatrzone w nacięcia na płaszczyźnie bocznej przylegającej prostopadle do przedłużenia 22, może ono być wykonane jako całość z osi lub też ukształtowane oddzielnie i nasadzone na przedłużeniu osi 17.

W celu zmniejszenia wymiarów gabarytowych opakowania kołowrotka, przedłużenie 22 może być wykonane jako dwuczęściowe, wychylne na czopie łączącym 25.

Na tarczy czołowej 1 i tarczy tylnej 2 znajdują się przymocowane lub tworzące z nimi całość oprawki łożysk kulkowych lub tulejki łożyskowe 26, wewnątrz zaopatrzone w wytoczenia 27 na zmagazynowanie smaru. Oprawki łożysk kulkowych lub tulejki łożyskowe 26 mogą być mocowane z wewnętrznych lub zewnętrznych stron tarcz 1 i 2.

W środku tarczy czołowej 1 lub osadzonej na niej oprawki łożyska kulowego albo tulejki łożyskowej 26 jest okrągłe wgłębienie 28, umożliwiająca częściowe lub całkowite zagłębienie w niej nakrętki 19. W środku tarczy tylnej 2 lub osadzonej przy niej oprawki łożyska kulowego lub tulejki łożyskowej 26 jest również okrągłe wgłębienie 29, umożliwiające częściowe zagłębienie w niej zgrubienia 20. Wgłębienia 28 i 29 wraz ze zgrubieniem 20 z częścią wklęsłą 21 dostatecznie zabezpieczają przed zakleszczeniem się żyłki.

Otwór, wykonany w rękojeści wędziska 30, znajduje się w odległości od 15 do 30 cm od jej końca. Pożądane jest, aby górna część rękojeści była zaopatrzona w podłużnie biegnące rowki lub wypukłości, polepszające warunki utrzymywania wędziska podczas zwijania żyłki, dolna zaś jego część — w pierścieniowe wytoczenia lub zgrubienia, polepszające warunki utrzymania rękojeści podczas wyrzutu przynęty. Cała rękojeść powinna być utrzymana w kształcie słabo zbieżnego stożka ściętego.

W celu przystosowania tradycyjnych kołowrotek obrotowych z tarczą ochronną do bębna o konstrukcji według wynalazku, w tarczach ochronnych połączonych z podporami 31, stopkami 32, łączonymi pierścieniami zaciskowymi 33 do rękojeści wędziska 30, są wykonane dowolnego kształtu i odpowiedniej wielkości otwory 34, umożliwiające dociśnięcie palca i hamowanie po zewnętrznej stronie tylnej tarczy 2 bębna według wynalazku.

W celu korzystania z wynalazku przy aktywnych sposobach wędkowania, należy w sposób opisany umocować bęben przy wędzisku i nawinąć na niego, najlepiej nie mniej niż 80 m żyłki (przy połowach na rzekach i jeziorach — najekonomiczniej grubości 0,7—0,8 mm), jej koniec przeciągnąć przez przelotki i zaopatrzyć w pilotkę (ciężarek) i przynętę (błyskotkę), ująć rękojeść wędziska prawą ręką poniżej kołowrotka (zwróconego tarczą czołową 1 ku ziemi) tak, aby duży palec tej ręki dotykał zewnętrznej strony tylnej tarczy 2, sprawdzić zamknięcie czopów korbowych 9 z rączkami 7 oraz upewnić się czy nie ma z tyłu wędkarza, przeszkód lub ludzi, zamachnąć się, rzucić wędkę, i w tym czasie początkowo cofnąć palec całkowicie do tarczy i nieco podnosić lub cofać rękę z wędziskiem w kierunku przedłużenia 22 osi 17 bębna, a później, po chwili swobodnego lotu przynęty, lekko hamować dociskając ten palec do zewnętrznej strony tylnej tarczy 2. W przypadku lekkiego niedokładnego hamowania, które zazwyczaj występuje przy silnych i dalekich wyrzutach przynęty, spęczniającą się na bębnie żyłkę zwojami opada do dołu i jest wysnuwana przez pilotkę, nie oplątuje się ona o bęben lub inne części kołowrotka, gdyż nie posiada on wystających mimośrodowo osadzonych części i nie wstrzymuje lotu przynęty. W przypadku bardzo niedokładnego hamowania, które występuje zazwyczaj u początkujących, ewentualna (po opadnięciu przynęty) pozostałość opadniętych zwojów żyłki na ziemi

lub łodzi powinna być nawinięta prawą ręką na bęben, unieruchomiony palcami lewej ręki. Przy zwijaniu żyłki należy trzymać rękojeść lewą ręką powyżej bębna tak, aby jej mały palec znajdował się nad wewnętrzną stroną tylnej ścianki tarczy tylnej 2. Podważając jednym palcem lub chwytając dwoma palcami prawej ręki rączkę 7 otworzyć ją i obracając bęben dookoła osi 17 zwiać żyłkę przy jednoczesnym regulowaniu prawidłowego układania się zwojów palcami lewej ręki.

W razie raptownego szarpnięcia dużej holowanej ryby i wyslizgnięcia się rączki 7 z palców prawej ręki, bęben można natychmiast wygodnie przyhamować lub całkowicie unieruchomić palcami lewej ręki, a zatem nie ma potrzeby stosowania pracochłonnych i kosztownych mechanicznych urządzeń hamulcowych.

Spośród wielu odmian wykonanych prototypów wynalazku do wędkowania najlepiej nadają się bębny o średnicy tarcz 120 mm i odległości między nimi 24 mm, które mogą zmieścić ponad 100 m żyłki o średnicy 0,8 mm i umożliwiają najdalsze prawidłowe wyrzuty przynęty oraz sprawne holowanie dużych i silnych ryb.

W porównaniu do znanych kołowrotek wędkarskich z nieruchomą szpulą kołowrotek wędkarski z bębniem według wynalazku jest znacznie lżejszy, mniej pracochłonny w wykonaniu i wygodniejszy w eksploatacji.

Zatem bęben w konstrukcji według wynalazku w sposób najprostszy i przemysłowo najekonomiczniejszy umożliwia wygodne i przyjemne uprawnianie aktywnych sposobów sportowych połowów wędkarskich.

Zastrzeżenia patentowe

1. Bęben kołowrotka wędkarskiego, znamieny tym, że posiada jeden lub więcej wychylnych czopów korbowych (9) z rączkami (7), które w położeniu złożonym (zamkniętym, nie wystają ponad płaszczyznę czołowej tarczy (1).
2. Bęben według zastrz. 1, znamieny tym, że tarcza czołowa (1) posiada jeden lub kilka otworów (6), umożliwiających złożenie (zamknięcie), podważenie i wychylenie jednym palcem lub uchwycenie dwoma palcami czopa korbowego (9) z rączką (7) w celu jej otwarcia.

3. Bęben według zastrz. 1, 2, znamienno tym, że w środku tarczy czołowej (1), oprawki łożyska kulkowego lub czołowej tulejki łożyskowej (26) jest okrągłe wgłębienie (28), umożliwiające częściowe lub całkowite zagłębienie nakrętki (19) o opływowym kształcie.
4. Bęben według zastrz. 1—3, znamienno tym, że w środku tarczy tylnej (2) lub oprawki łożyska kulkowego albo tylnej tulei łożyskowej (26) jest wgłębienie (29) umożliwiające częściowe zagłębienie w nim zgrubienia (20) osi (17).
5. Bęben według zastrz. 1—4, znamienno tym, że czop korbowy (9) posiada płytkowe zakończenie, zaopatrzone w płaszczyzny boczne (15) i otwór (10) na sworzeń, umożliwiający jego wychylenie.
6. Bęben według zastrz. 1—5, znamienno tym, że przy tarczy czołowej (1) znajduje się wspornik (11), zaopatrzony w otwory (12) do przynitowania do niej i otwory (13) na sworzeń utrzymujący wychylnie poprzez otwór (10) czop korbowy (9) z rączką (7).
7. Bęben według zastrz. 1—6, znamienno tym, że wspornik (11) jest zaopatrzony w wystające wąsy (14), sprężyste dociskające się do bocznych płaszczyzn (15) płytkowego zakończenia czopa korbowego (9) z rączką (7).
8. Bęben według zastrz. 1—7, znamienno tym, że oś (17) posiada przedłużenie (22), uchylne na czopie łączącym (25).
9. Bęben według zastrz. 1—8, znamienno tym, że tarcza czołowa (1) posiada matową powierzchnię koloru ochronnego.
10. Bęben według zastrz. 6, 7, znamienno tym, że wspornik (11) składa się z dwóch zaopatrzonych w wąsy (14) z otworami (13) połączonych ze sobą kątowników, które są przymocowane do rozpory (3) lub walca łączącej w całość tarczę czołową (1) i tylną (2).
11. Odmiana bębna według zastrz. 10, znamienno tym, że wspornik (11) czopa korbowego (9) z rączką (7) stanowi jedną całość z tarczą czołową (1) i jest odlany, wytłoczony lub wykuty.
12. Odmiana bębna według zastrz. 10, znamienno tym, że wspornik (11) czopa korbowego (9) z rączką (7) stanowi całość z rozpórką (3) łączącą tarczę czołową (1) i tylną (2) i jest odlany, wytłoczony lub wykuty.
13. Bęben według zastrz. 1—12, znamienno tym, że płytkowe zakończenie czopa korbowego (9) z rączką (7) jest rozdwojone i dzięki temu bocznymi płaszczyznami (15) sprężyste dociska do wewnętrznych bocznych płaszczyzn wspornika (11).
14. Bęben według zastrz. 1—13, znamienno tym, że tarcza czołowa (1) posiada dowolnego kształtu i rozmiarów jedno lub kilka wgłębień umożliwiających złożenie (zamknięcie), podważenie oraz wychylenie jednym palcem lub uchwycenie dwoma palcami czopa korbowego (9) z rączką (7) w celu otwarcia.
15. Bęben według zastrz. 6—14, znamienno tym, że bęben zaopatrzony w jeden wspornik (11), czop korbowy (9) z rączką (7) posiada masę dla przeciwwagi przymocowaną do wewnętrznej strony tarczy czołowej (1) lub rozpory łączącej (3).
16. Bęben według zastrz. 4—15, znamienno tym, że osłona tylnej tarczy (2) posiada dowolnego kształtu i wielkości otwory (34) umożliwiające hamowanie palcem po tylnej stronie tarczy tylnej (2).

Borys Bibiło

